

JENNY FETVEIT

TUNGESTØLEN

DNT // JOSTEDALSMBREEN

Jeg søker å gi form til møtet mellom mennesket og naturen, samt rom for menneskelige relasjoner. Jeg ønsker å legge tilrette for differensiert grad av eksponering, både klimatisk og sosialt. Gjennom dette prosjektet undersøker jeg hvordan arkitektur kan svare på disse utfordringene.

VINTERILLUSTRASJON

Atmospheric characteristics of spaces, places and settings are grasped before any conscious observation of detail is made.

J. Pallasmaa

En gang var alt dekket av is. En tykk, blå is. Som et beskyttende skall. Frem og tilbake rugget den, og som en hådtverker sliper sitt virke, formet den landskapet med sitt sandpapir: Sakte, jevnt og trutt. Da den var ferdig trakk den seg rolig tilbake. Som en mor som vil lære sitt barn å stå på egne ben, slapp den forsiktig taket for å holde seg like i bakgrunnen. Observerende.

Det var der hele tiden; Stedet. Dette ene, spesifikke stedet i verden. Akkurat her. Frigitt fra mor Is ser det dagens lys. Lille Stedet. Mellom fjellene. Nede i dalen. Med verden for sine føtter og mor i bakgrunnen. Som barnet som skal vokse opp. Hver vår kom solen og vekket liv i Stedet. Vekket gresset. Vekket blomstene. Og hver høst badet Stedet seg i alle verdens farger. Men hver høst herjet også værgudene mellom fjellene. Vind, regn og store, mektige Storm. Hun som vil røske så hardt i alt hva hun fikk tak i. Vilt og voldsomt, for så å trekke seg tilbake og la snøen igjen legge seg mykt over marken. Lett som fjær.

På denne måten lærte Stedet hvordan livet er mellom fjellene inne ved breen. Og på denne måten lærte stedet å kle seg i sin rette drakt, med de riktige fargene og den riktige flora. Slik utviklet Stedet sin personlighet og sin unike sjel.

En gang for lenge siden, langt opp i den norske fjellheimen, like under bredden av Josterdalsbreen, ble det reist et lite tun av hytter. De kalte det Tungestølen.

I hundre år søkte man ly der når naturen ble for hard eller natten for mørkt. Og i hundre år ville man søke trøst og fred i denne store naturen og holde seg våken endeløse somnernetter:

Så en natt, den mørkeste av dem alle, skjer det noe som for alltid vil prege

stedet. Orkanen Dagmar dundrer gjennom landskapet, og prisen den lille dalen må betale, er hyttene på Tungestølen.

Bare arr i landskapet som bevitner historien står i dag igjen.

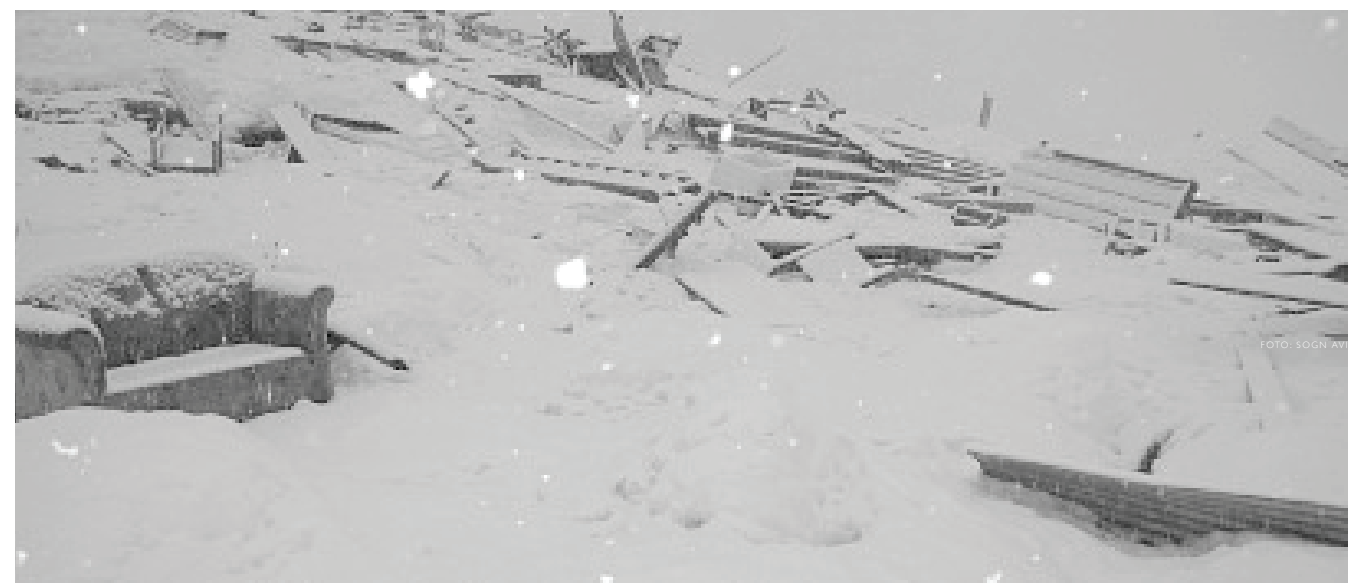

FOTO: SOGN AVIS

Tungestølen er lokalisert i dalføret innerst i Veitastrond, rett under kanten av Jostedalsbreen i Luster kommune i Sogn og Fjordane fylke. Dalen har tradisjonelt rommet melkeseterene til gårdene nede i bygda Veitastrond.

Tungestølen bestod av tre små hytter samlet i et lite og skjermende tun i deltaet der vindene fra Langedalen og Austerdalen møtes og dalførene gror sammen.

Den første hytten ble reist i 1910 av patentfører Ola Nettet, og har videre vært disponert av Den Norske Turistforening i årtier.

Mennesker fra hele verden har dratt opp hit for å oppleve naturen og brelandskapet forbundet med den største landbaserte isbreen på kontinentet. Tradisjonelt ble denne hytten mest besøkt av brevandrere og breklatrere, men også kongelige har besøkt hytten en rekke ganger.

26. desember 2011 traff orkanen Dagmar landet og blåste bygningene av sine tufter. Ødeleggelsen var total. Hendelsen ble kringkastet på riksdekkende fjernsyn i beste sendetid gjennom NRK.

TUNGESTØLEN FØR DAGMAR

FOTO: ØST

FOTO: SOGN AVIS

FOTO: SOGN AVIS

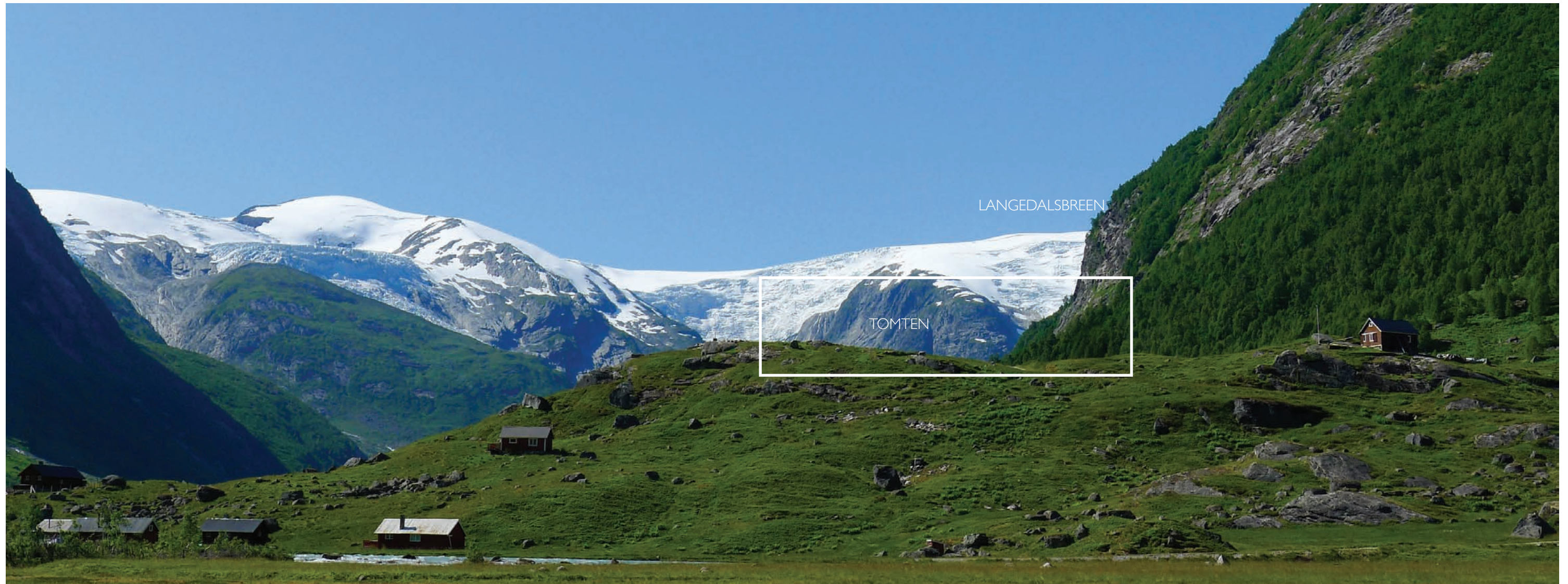

TUNGESTØLEN ETTER DAGMAR

FOTO: SOGN AVIS

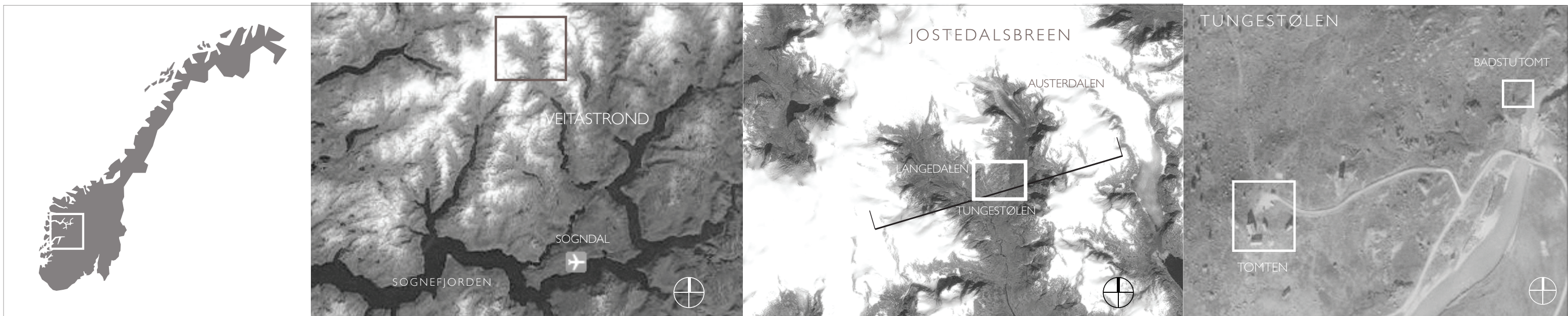
Jeg skal designe nye
overnattingsfasiliteter på
Tungestølen til bruk for Den
Norske Turistforening.

Prosjektet skal legge til rette for å
oppleve stedet og landskapet på en
måte som ikke er mulig uten det.

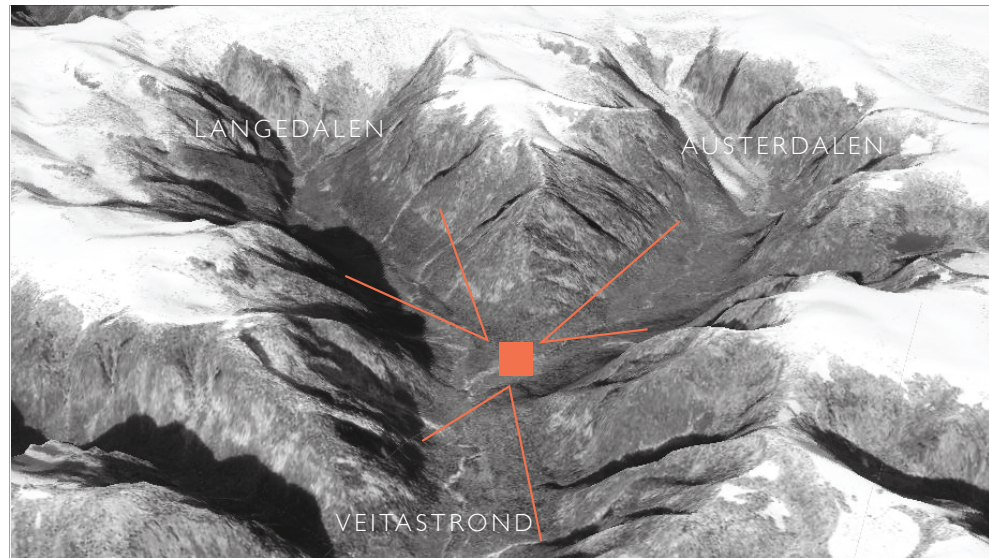

Verdens Grændser ere for de fleste af dem Præstegjældets Grændser; der, hvor
Himmelen ligger ned på Fjeldene, der er Verdens Ende.

A. O. Vinje

UTSIKT FRA TOMTEN

UTSIKT MOT VEITASTROND I SØR

UTSIKT MOT VEST

UTSIKT MOT LANGEDALEN I NORD-VEST

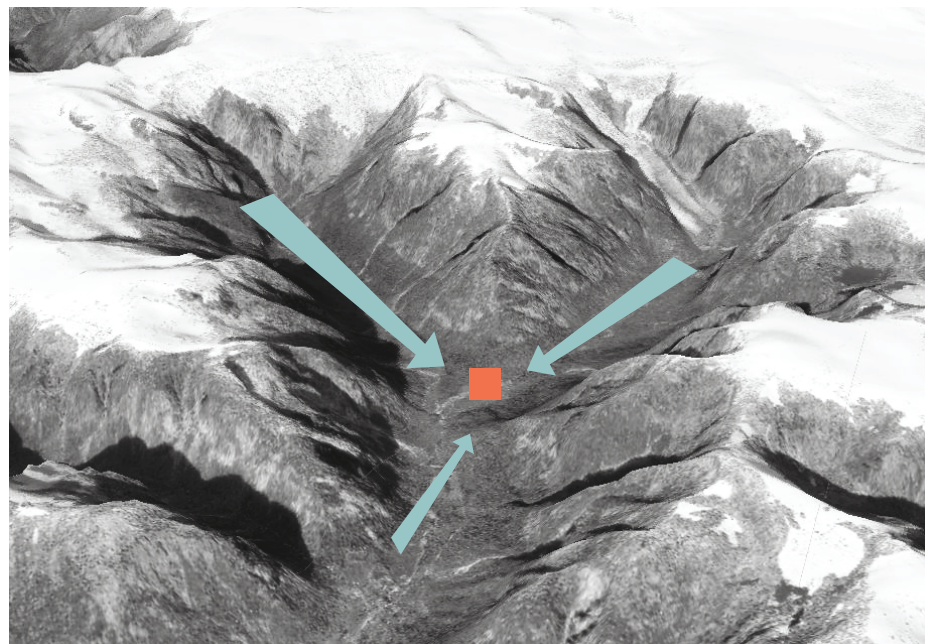
UTSIKT MOT LANGEDALEN I NOR-ØST

UTSIKT MOT ØST

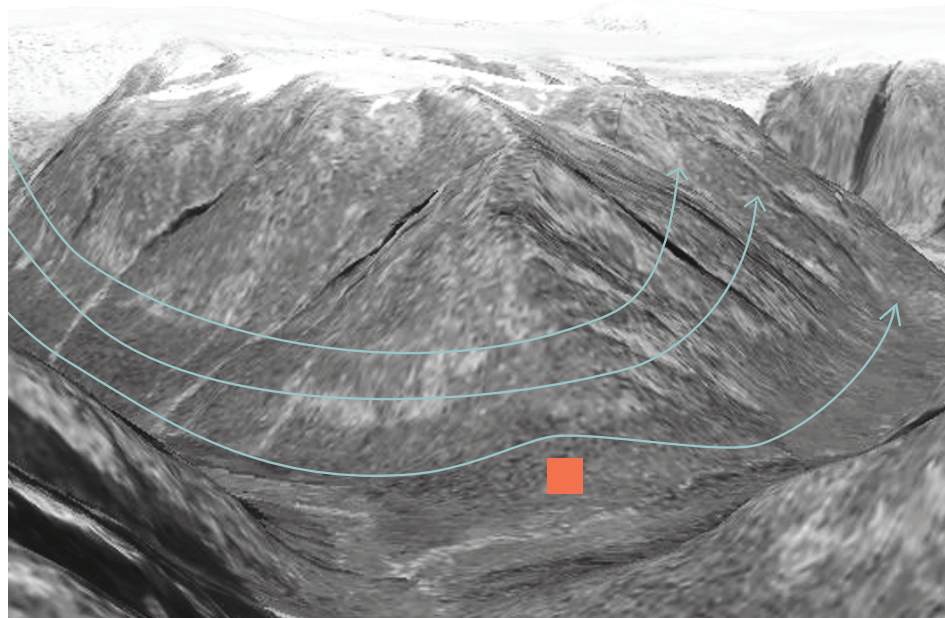
FREMHERSKENDE VINDRETNING

Fremherskende vindretning fra Langedalen, men vind fra Austerdalen gjør seg også gjeldene. Sommerstid kommer en del av vindstrømmingene fra sør. Over året er vind fra Langedalen i nord-vest fremherskende.

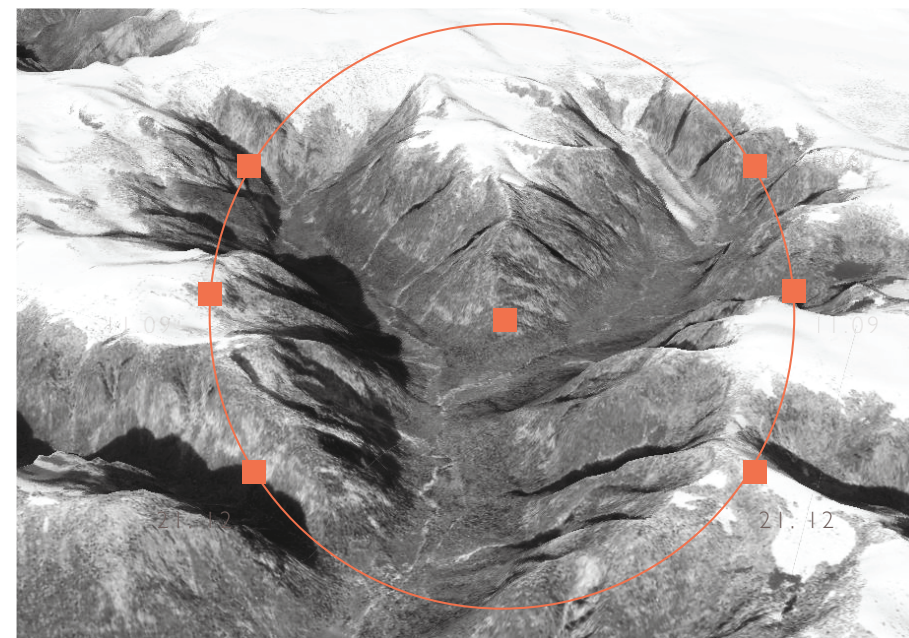
VINDSTRØMNINGER OVER TOMTEN

Tomten ligger på en liten høyde, noe som beskytter den fra kaldsiget nederst i dalføret. På grunn av dalformasjonene vil vindstrømmingene ofte følge terrenget nedfra Jostedalsbreen, ned Langedalen, rundt Skyttarpiggen for så å følge Austerdalen videre. Siden tomen i tillegg ligger på en høyde vil det være jevn strømning av luft over tomten. Der det ikke er trykkrefter på marken vil det være sug. Dette fører til at uten bygninger på tomten er det lite variasjon i de mikroklimatiske forholdene.

SOLFORHOLD

Dalføret ved Tungestølen har gode solforhold og er ikke rammet av mørketid slik som dype daler kan være. Siden fremherskende vindretning sommerstid også er fra sør, blir det veldig godt og varmt her om sommeren. Stedet har blitt beskrevet som "En gryte" av kjentmann.

Jeg nærmer meg stedet
langsomt, stadig langsommere.
Farten reduseres jevnt. Jo
nærmere jeg kommer, dess
seinere går det. Noen ganger
stopper farten helt opp; for
en grind eller for en ku.

Samtidig med denne
fartsreduskjonen er det
noe annet som øker.
Storslagenheten. Naturen
blir stadig mer spektakulær,
trollbindende. Jeg blir dratt
bort fra omverdenen og inn i
det mektige landskapsrommet.
Jeg blir vanskelig å nå.

Sammen med farten
forsvinner også
telefondekningen, og med
det øker min sårbarhet. Jeg
slipper mitt trygge nettverk
og beveger meg inn i det
mektige. Jeg blir bergtatt,
stum av beundring og sårbar.
Alt på en gang.

Hva ligger i spenningsfeltet
mellom den menneskelige skala
og den nærmest sakrale skala som
karakteriserer stedet?

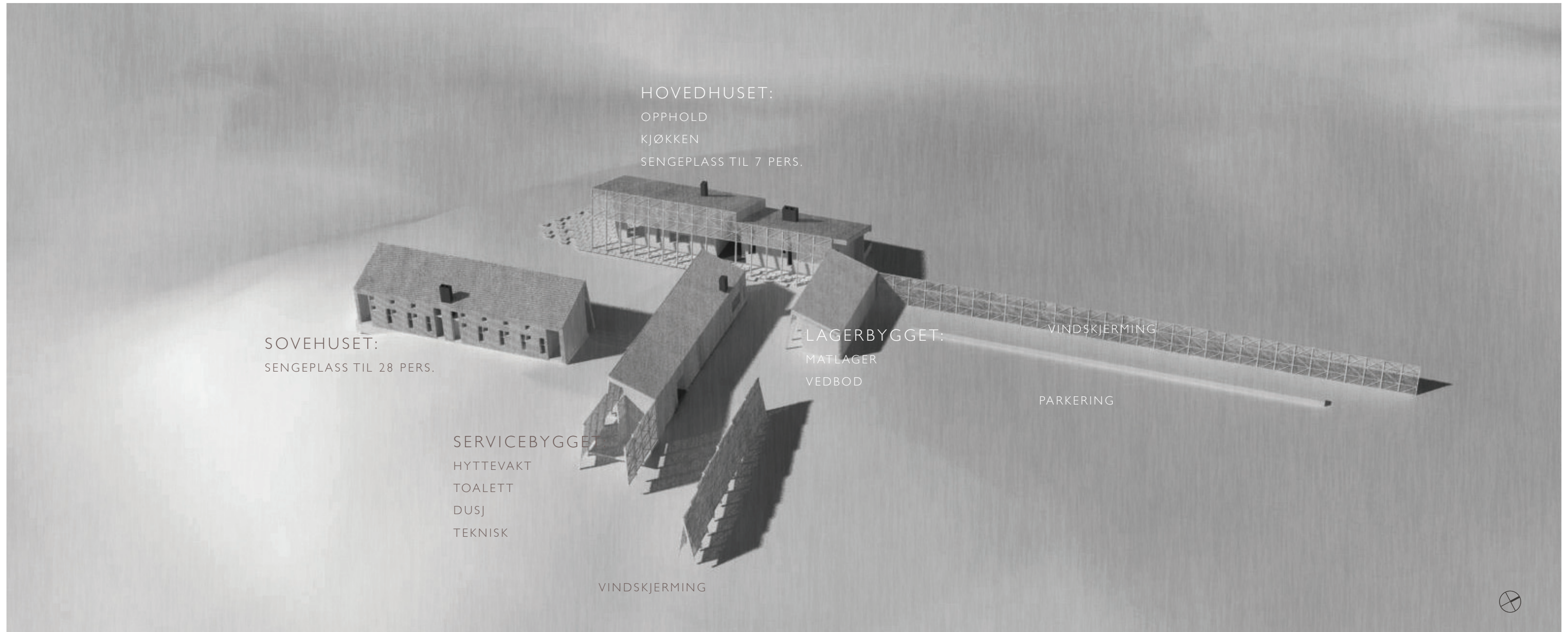
Jeg har gjennom prosjektering forsøkt å ta stilling til hvordan man tilnærmer seg et sted som dette. Hvordan rører jeg naturen? Hva skjer når bygget form plasseres inn i en kontekst som dette? Hva ligger i spenningsfeltet mellom det menneskeskapte og det naturlige; mellom den menneskelig skala og den nærmest sakrale skala som karakteriserer stedet? Når jeg postulerer at den bygde form skal gi et tillegg til opplevelsen av stedet, hvordan følger jeg det opp?

Da jeg ankom stedet den aller første gangen opplevde jeg en dramaturgisk oppbygging av forventninger om hva dette skulle være. I takt med storslagen natur oppstod det også en temporeduksjon som dro meg bort fra hverdagen og ga meg mer tid til å absorbere inntrykk. Denne trollbindende effekten er karakteristisk for stedet. Som arkitekt reiser jeg da spørsmål som "Hvem er jeg til å komme her å gjøre inngrep? Hvordan kan jeg tilføre noe her? Hvordan

kan jeg gjennom arkitektoniske virkemidler gi noe tilbake? Er det overhode mulig å innfri forventningene som skapes på veien inn hit?" Mitt svar på dette er Ja, Men. Og det er dette jeg har søkt å gi form gjennom arkitektur. Jeg tror ikke jeg som arkitekt kan innfri disse forventningene umiddelbart. Jeg tror sanseinntrykkene er overstimulert når man ankommer tomten. Derfor har jeg valgt å foreta to sterke grep gjennom min arkitektur. Jeg tar bort og jeg rammer inn utsikt.

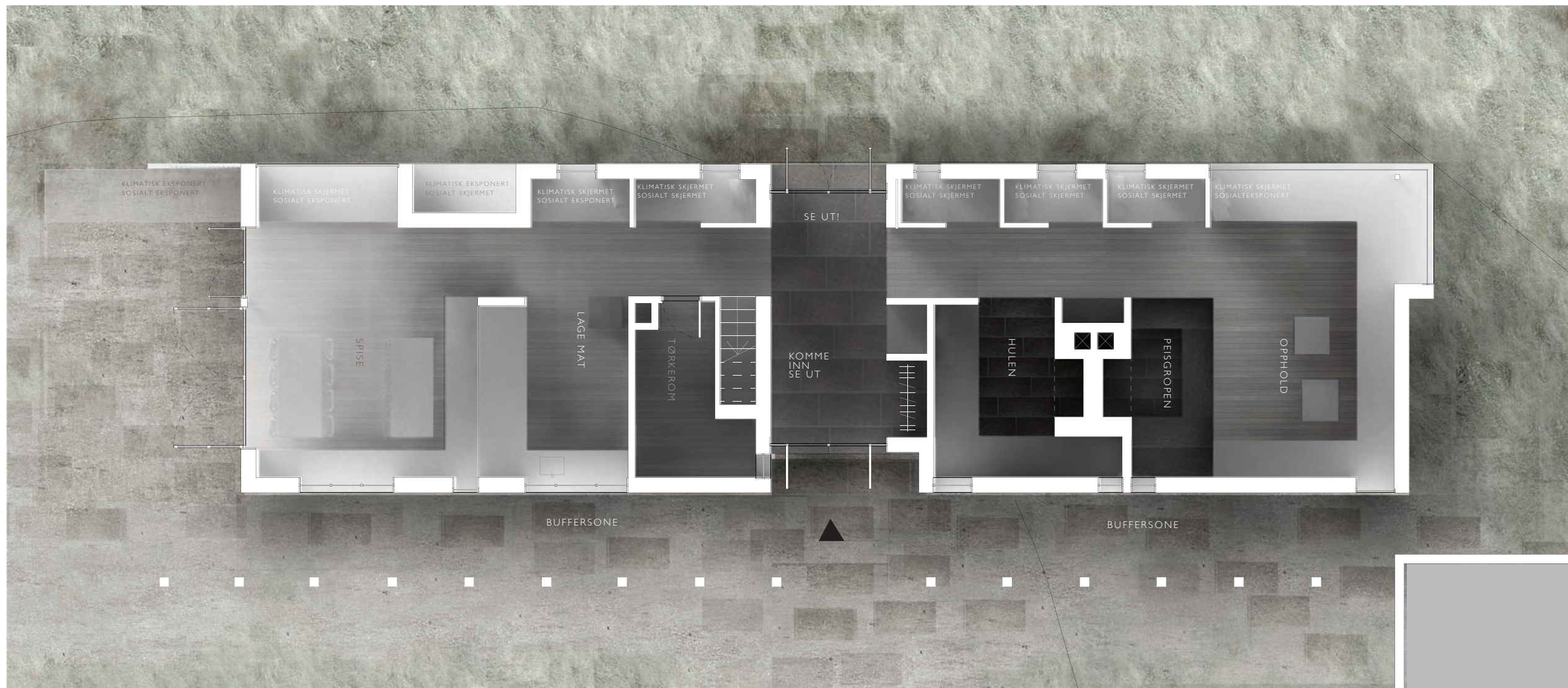
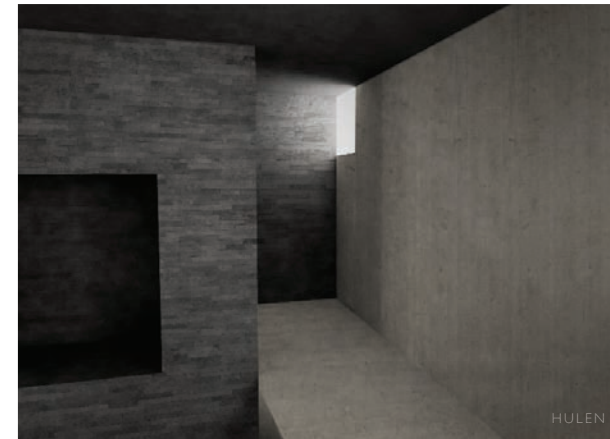
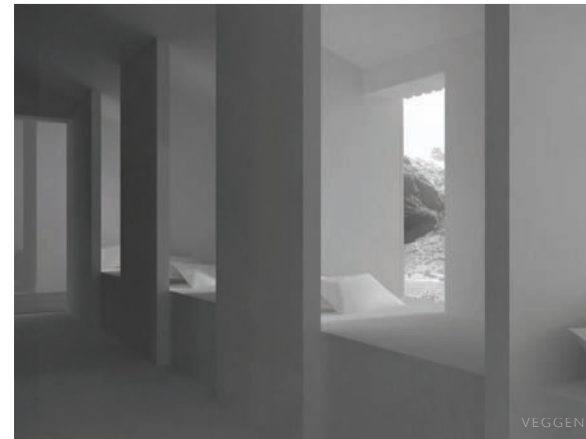
Jeg søker å gi form til møtet mellom mennesket og naturen, samt rom for menneskelige relasjoner og nærvær. Jeg ønsker å legge tilrette for differensiert grad av eksponering.

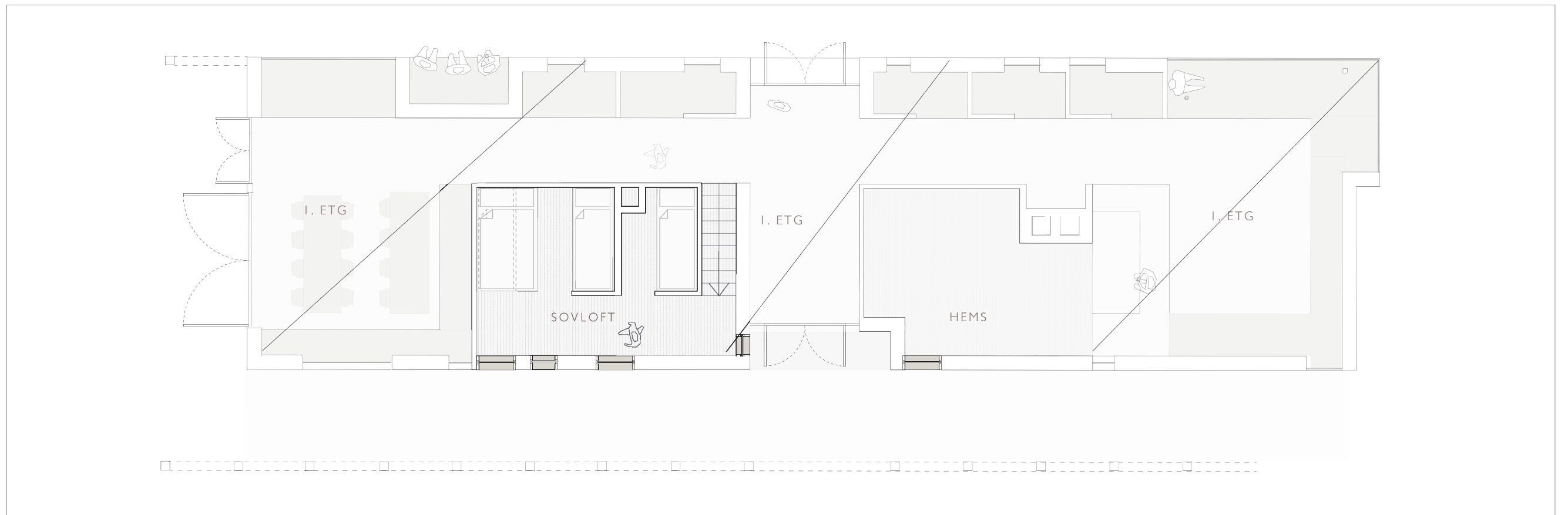

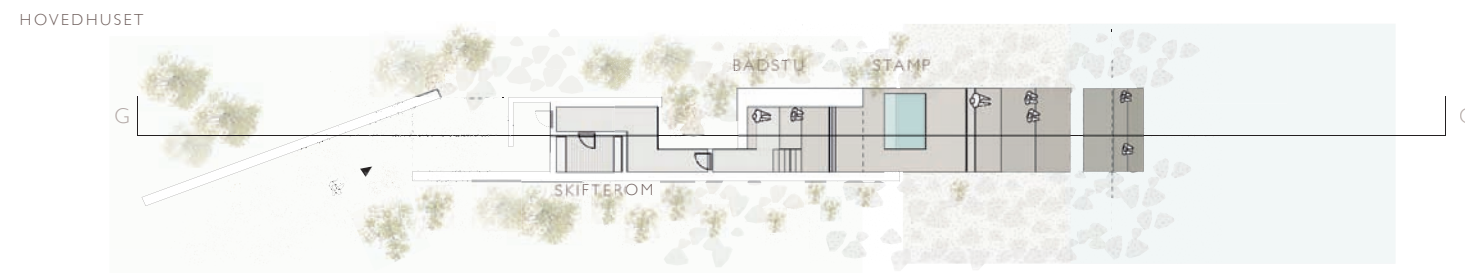

SNITT GG. A3 = 1:200

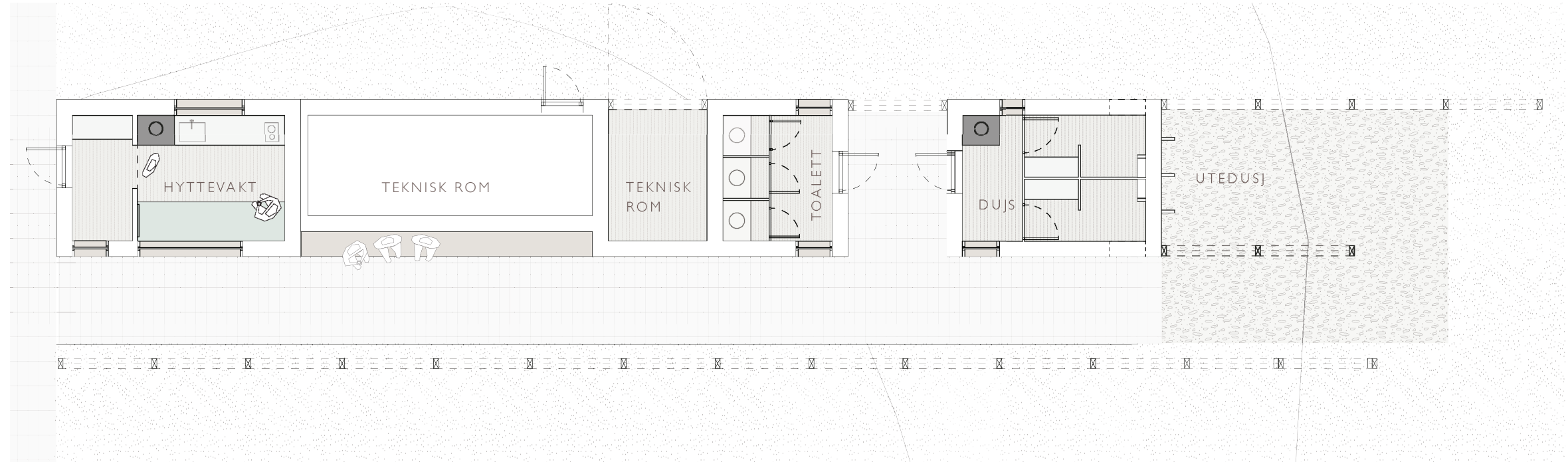
BADSUGANG

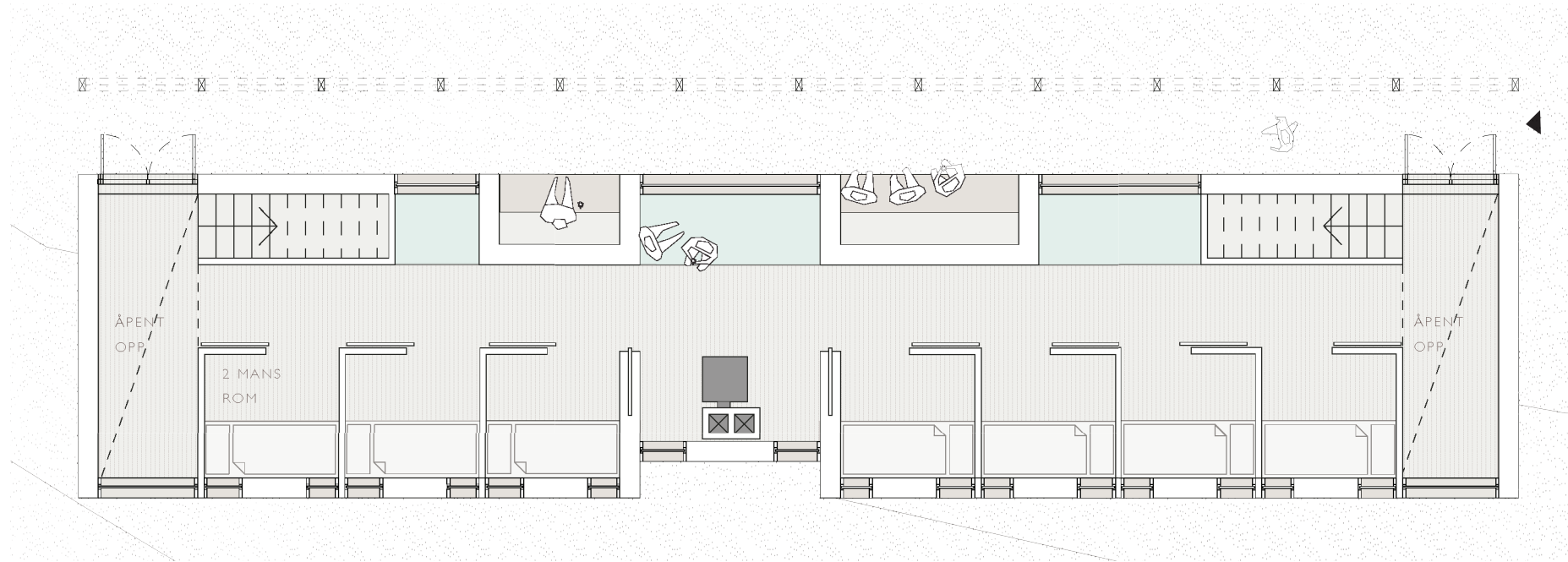

PLAN A3 = 1:200

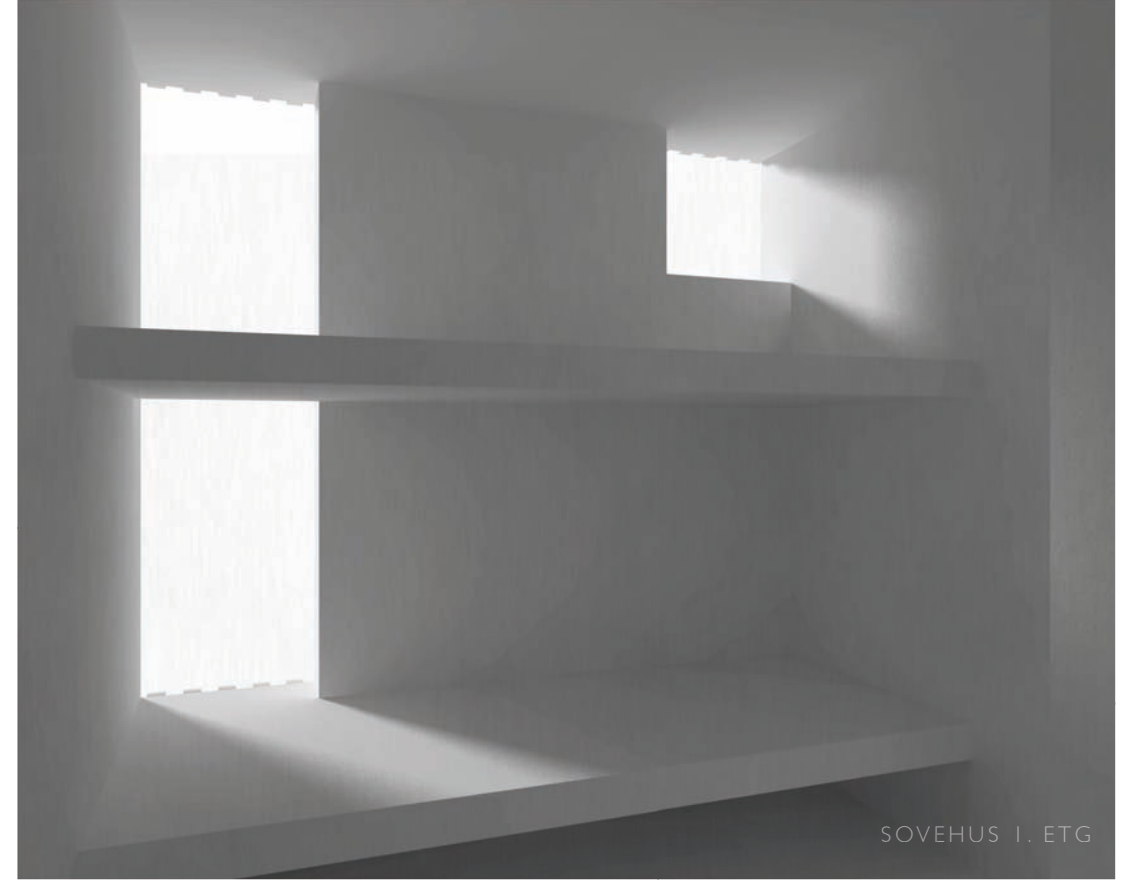

BADSTU

PLAN 1. ETG. A3 = 1:100

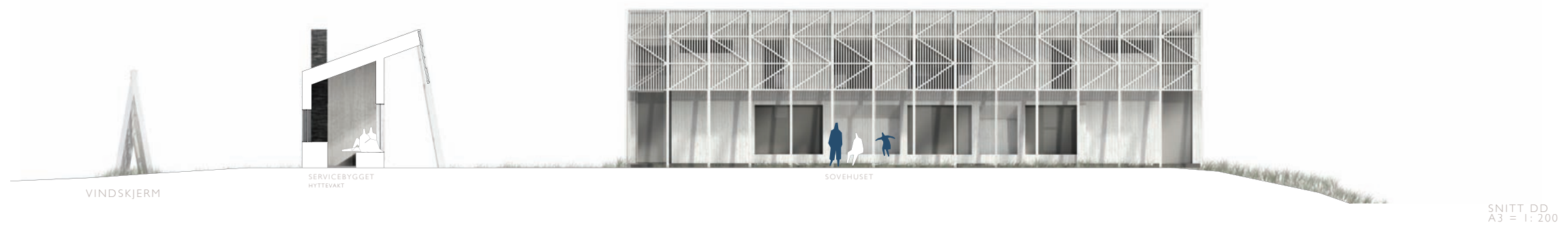
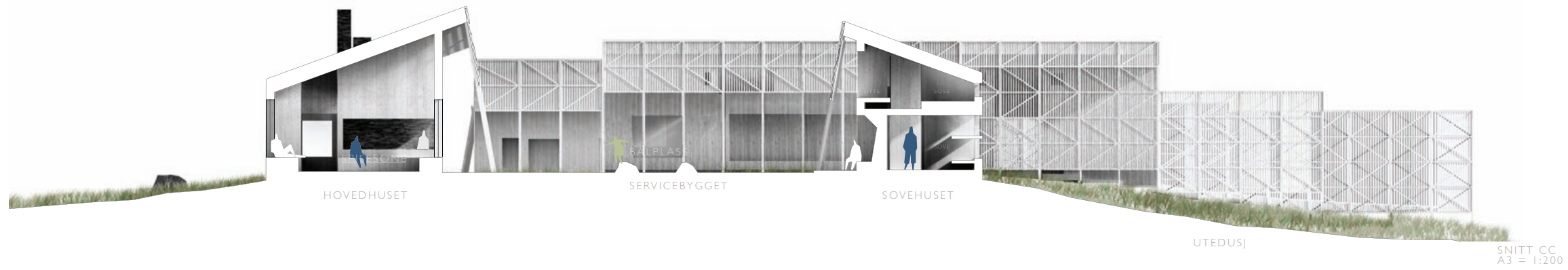
SOVEHUS 1. ETG

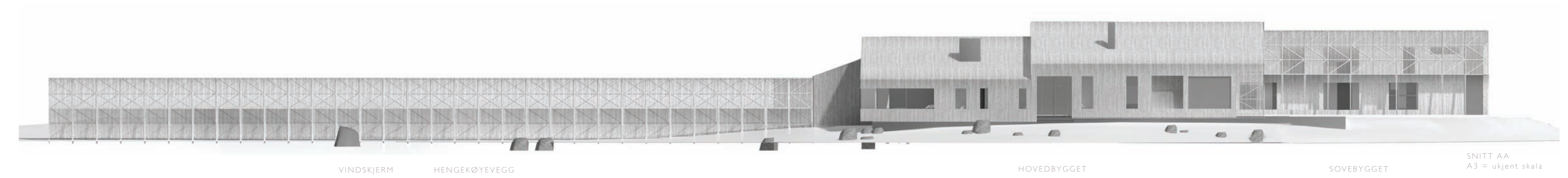
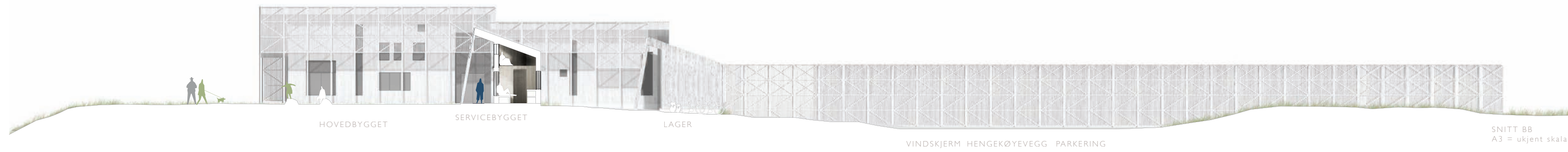

PLAN 2. ETG. A3 = 1:100

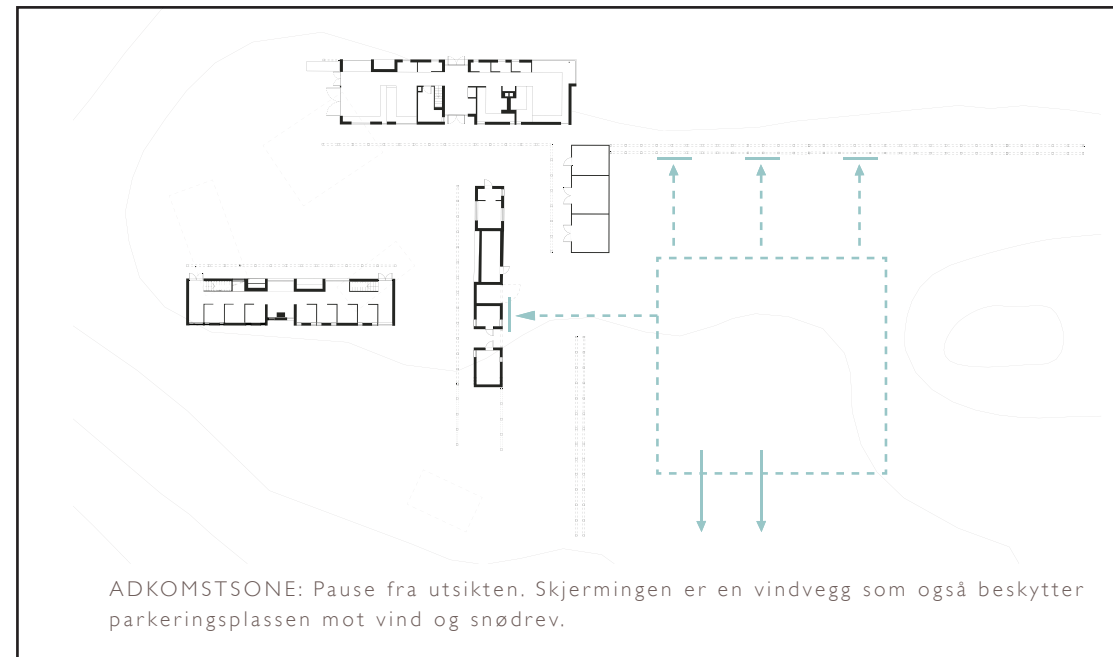
SOVEHUS 2. ETG

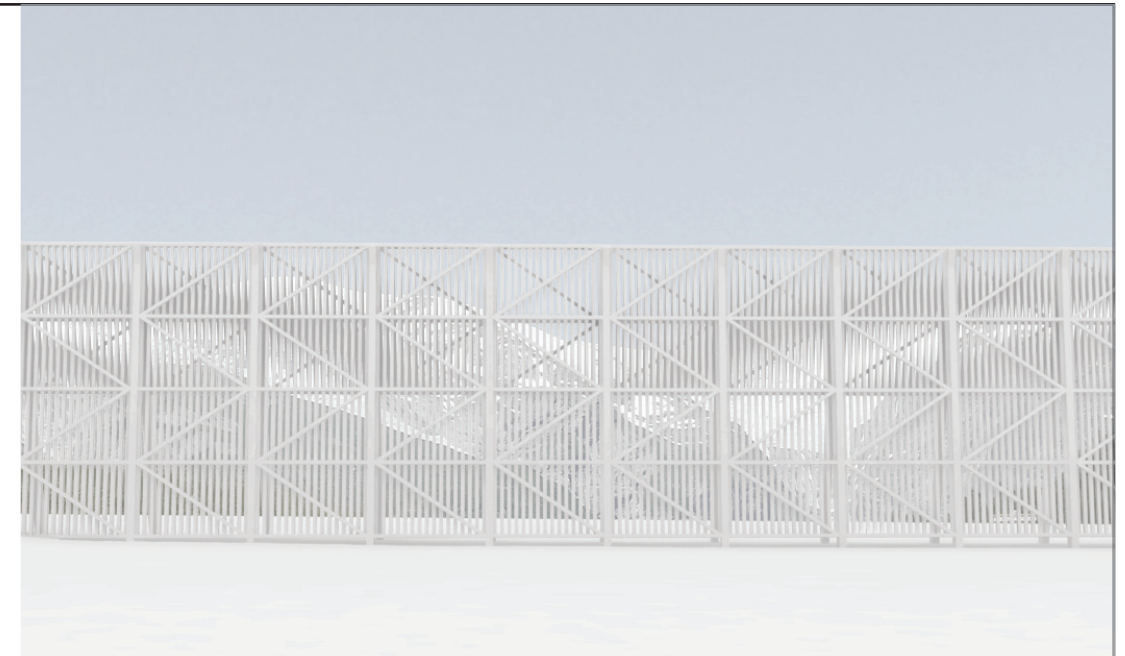

Når man ankommer stedet vil man i dag møte et fondmotiv av Langedalsbreen. Det er storslagent vakkert og kan ta pusten fra de fleste. Og det er her jeg også tar det sterkeste grepet. Jeg tar det bort. Mine refleksjoner rundt det handler om en fortsettelse av den dramaturgiske oppbyggingen. Jeg ønsker å vente med dette høydepunktet av en utsikt, for å gi det tilbake når sanseinntrykkene har roet seg. Hvis jeg gjennom arkitektur skal ha mulighet til å la den besøkende oppleve stedet på en måte som ikke er mulig uten det, må jeg roe sanseinntrykkene, gi de en pause, for så å kunne gi tilbake wow-følelsen når man entrer anlegget. Samtidig vil man gjerne være opptatt av praktiske gjøremål i adkomstarealene.

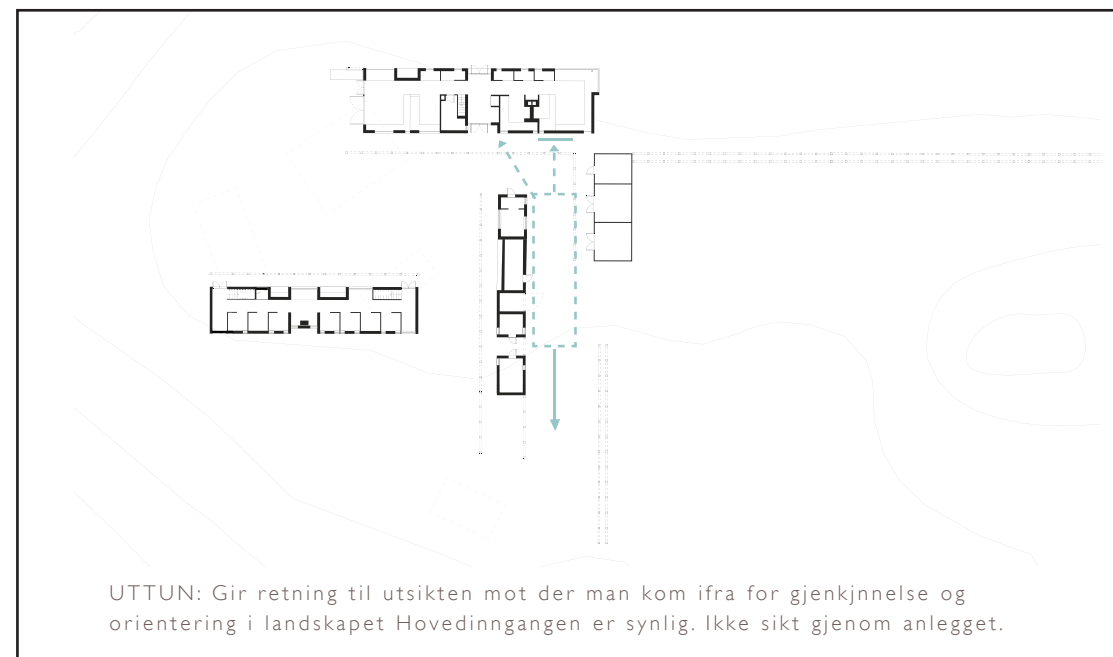

ADKOMSTSONE: Pause fra utsikten. Skjermingen er en vindvegg som også beskytter parkeringsplassen mot vind og snødrøv.

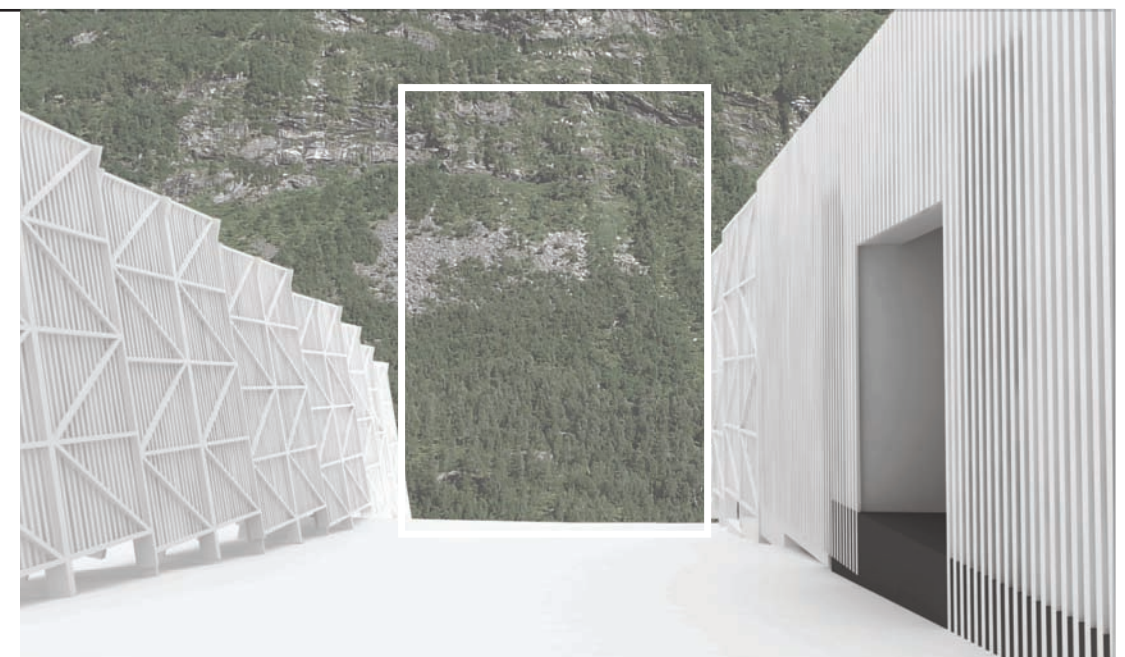

Videre kommer man inn i et lite uttun. Her er man skjermet fra utsikten av servicebygget og hovedbygget. Man får kun et glimt ned mot vegen kom fra, som en hjelp til å orientere seg.

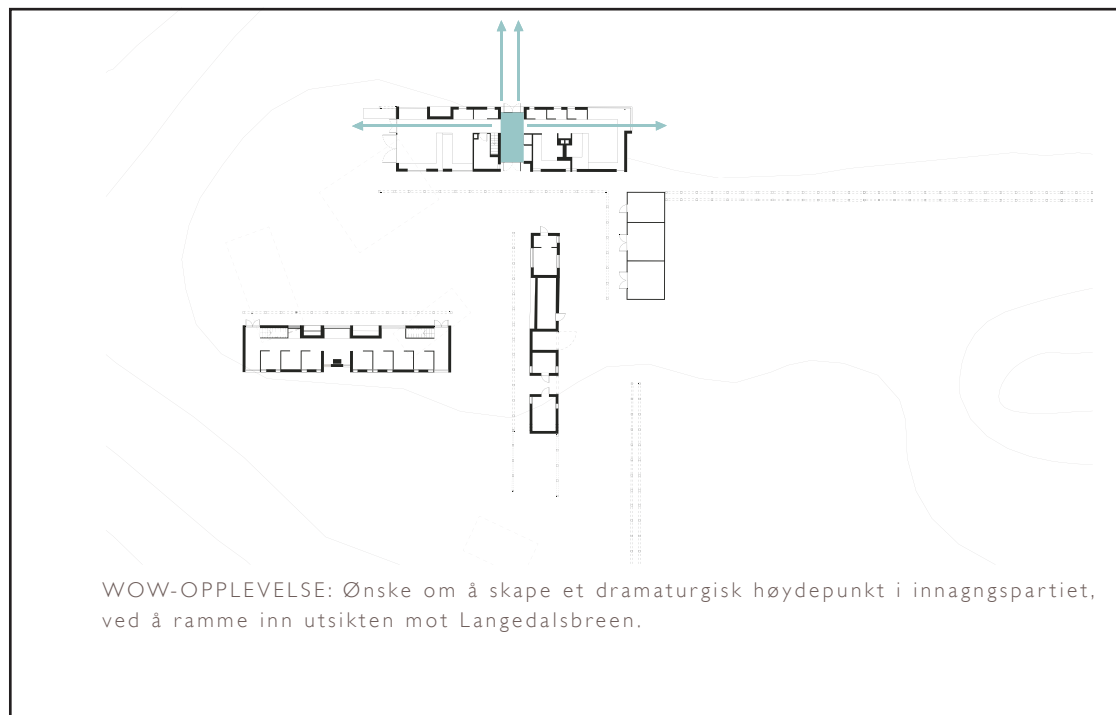
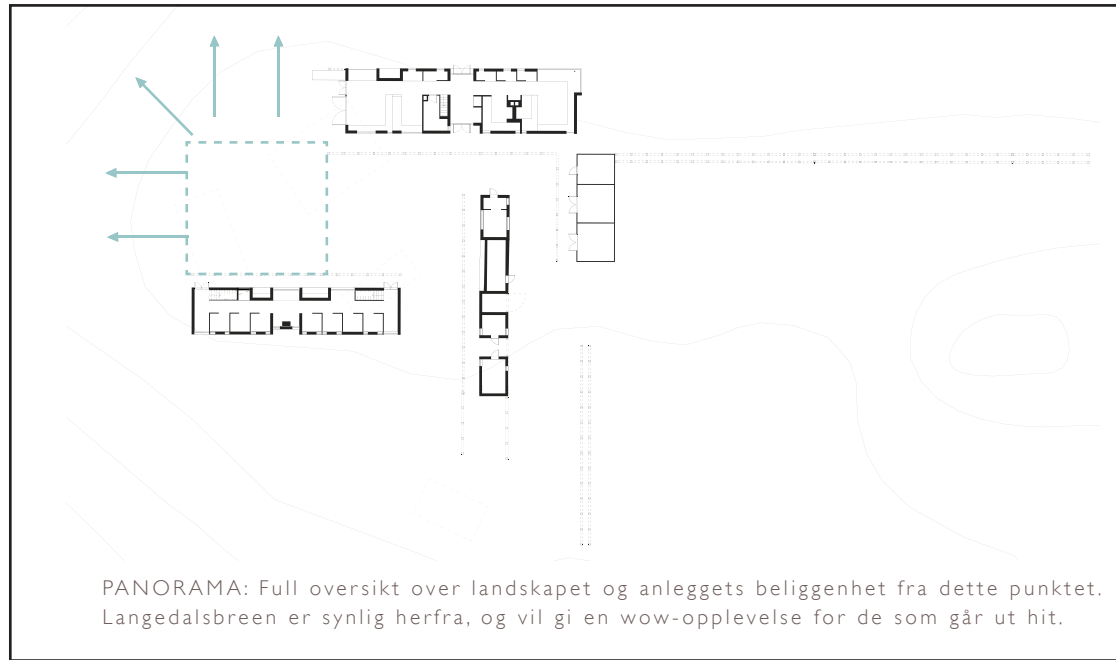
Når man runder hjørnet av Service bygget vil også utsikten mot sør åpenbare seg. Dersom man velger å gå ut på pynten vil man få hele panoramautsikten med Langedalsbreen som krone på verket. Dersom man heller velger å gå direkte inn gjennom hovedinngangen, er det der man vil møte utsikten til Langedalsbreen. Det er her man vil få wow opplevelsen.

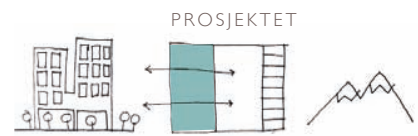

UTTUN: Gir retning til utsikten mot der man kom ifra for gjenkjenning og orientering i landskapet Hovedinngangen er synlig. Ikke sikt gjennom anlegget.

TRANSFORMASJON

- Den fysiske handlingen
- Den mentale forberedelsen

OBSERVASJON

- Restitusjon
- Kontemplasjon

Etter en lang dag i naturen er man gjerne både sliten og sulten, og ønsker kanskje å komme inn for å hvile. Likevel er det ofte slik at man samtidig ønsker en nærhet til de omgivelsene man har omgitt seg med og vært en del av gjennom dagen. Kanskje har man behov for å fordøye inntrykkene, reflektere over opplevelsene og la reisen synke inn. Kanskje har man bare et ønske om å se siste rest av solnedgangen mens man spiser suppe. Eller kanskje vil man sitte foran peisen og se solnedgangens lys fylle rommet. Alle disse situasjonene åpner for en rekke tanker rundt romlig differensiering og innlevelse i artikuleringen av hva som er ute, og hva som skjer i overgangen mellom ute og inne. Grad av eksponering både ovenfor hverandre og i forhold til landskapsrommet, har vært svært viktig i prosjektet.

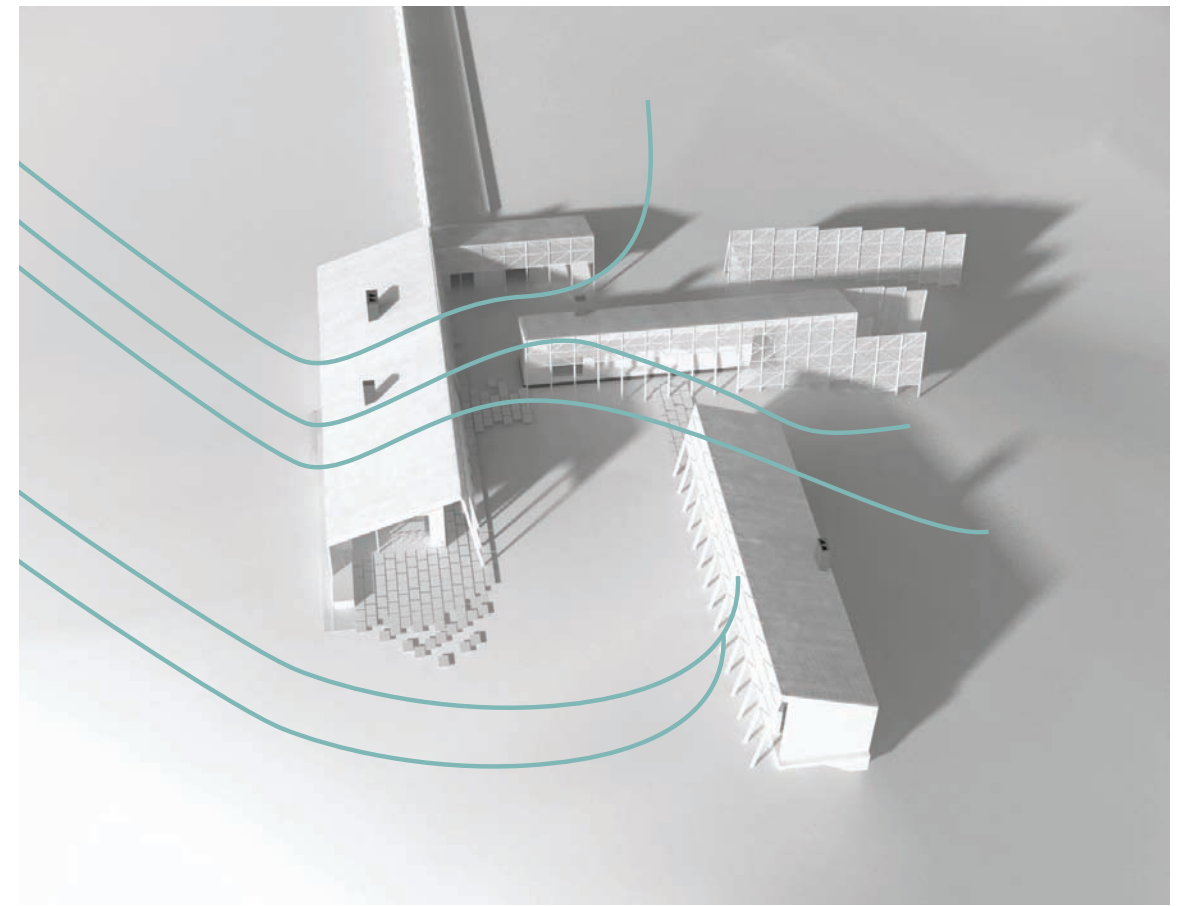
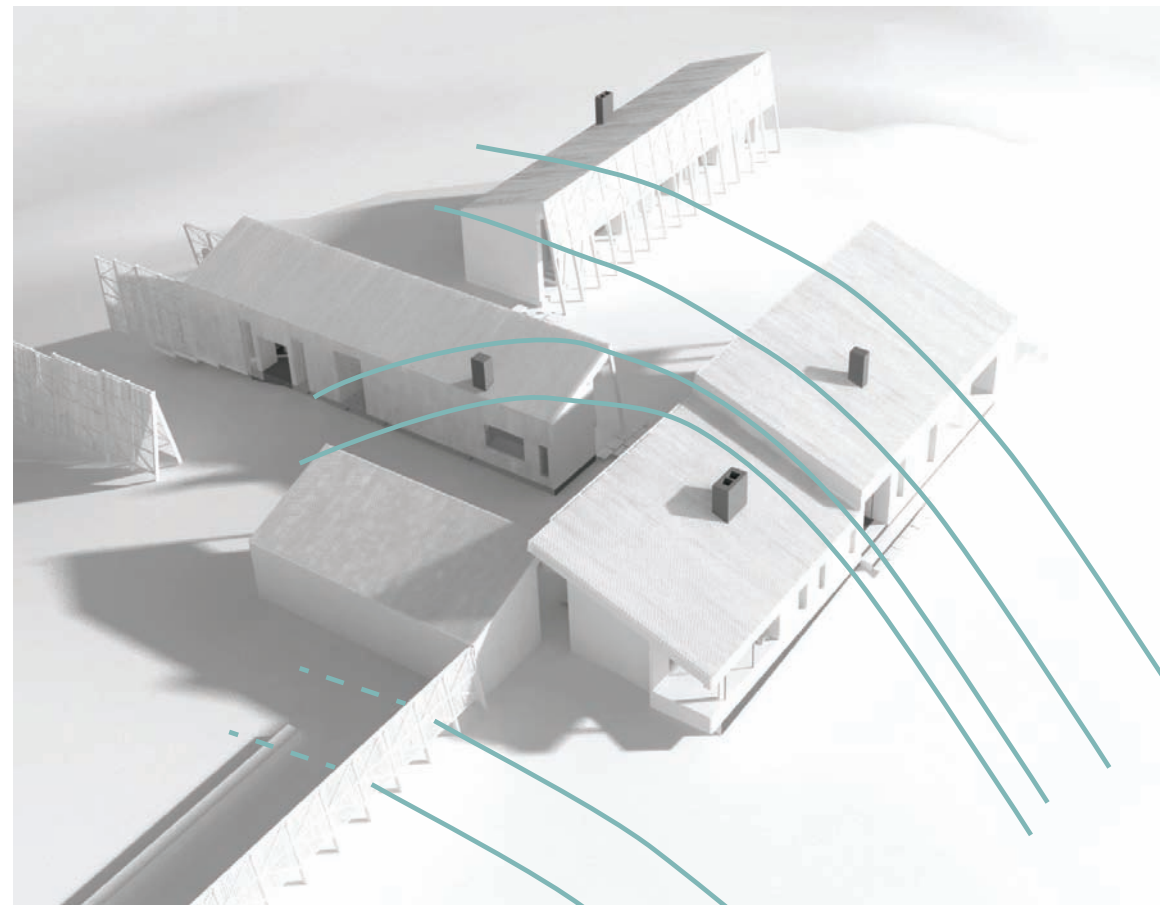
Jeg har ønsket å anerkjenne den prosessen det er å ankomme stedet. Den som ankommer langs landveien har fått oppleve denne gradvise temporeduksjonen. Storslagenheten som øker og forbindelsen til hverdgen som reduseres. For den som ankommer via breplatået er prosessen en annen. Man blir mer sliten og turen skifter kanskje fokus fra å være veien som er målet i seg selv, til å bli destinasjonen, mat og hvile som er målet. Uansett handler det om en transformasjon. Overgangen fra noe til noe annet består både av den fysiske handlingen og den mentale forberedelsen. En prosess som skjer gradvis. Dette er noe jeg har prøvd å ta med meg inn i prosjektet. Når man ankommer Tungestølen blir man gradvis tatt inn i anlegget. Terskelen er dratt ut i det lengste. Først mentalt gjennom beliggenheten; det tronende, trygge og

synlige. Jeg hentes inn av en vegg jeg går langs og mentalt av en utsikt som reduseres. Andre sanser vektlegges. Dekket under føttene blir gradvis mer bearbeidet. Bygningene skjermer meg fra vær og vind, litt etter litt. Jeg blir beskyttet fra snøen, regnet eller solen, litt etter litt, før jeg kommer inn i det trygge redet. Her fortsetter graderingen av eksponering. Noen steder kan jeg kripe bort og være alene, skjermet fra sosiale kontekster, mens jeg fortsatt kan være i kontakt med naturen. Eller jeg kan kripe ennå lenger inn i hulen, skjermet fra alt, men i kontakt med ild og materialenes taktilitet. Andre steder er det tilrettelagt for å skjerme seg mot å være alene. Jeg kan lage mat sammen med andre, sitte foran peisen sammen eller dele naturopplevelser og planlegge neste utflukt sammen.

SOMMERILLUSTRASJON MOT NORD

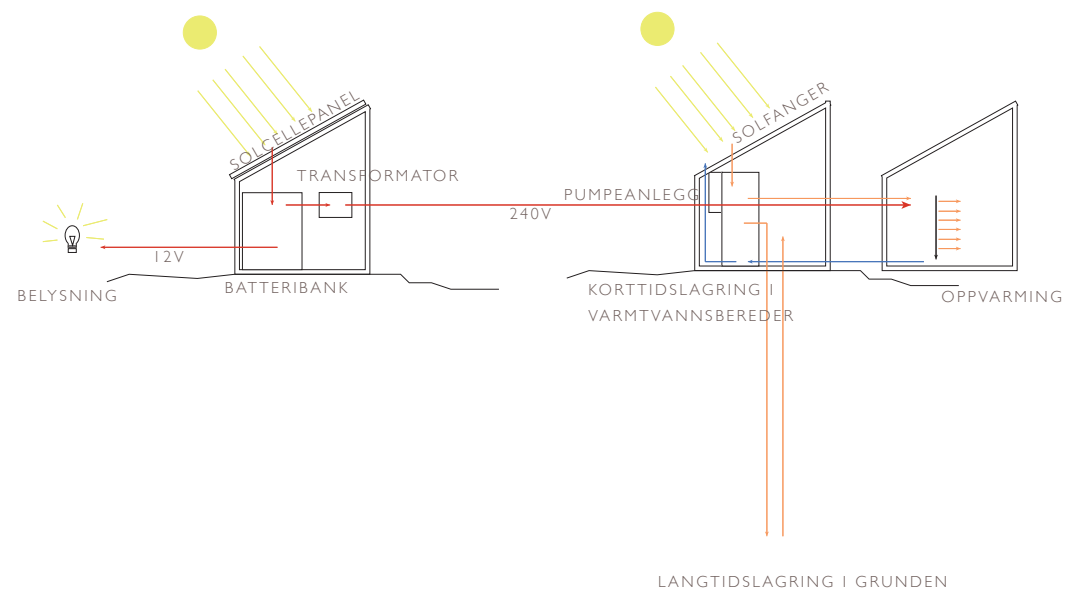

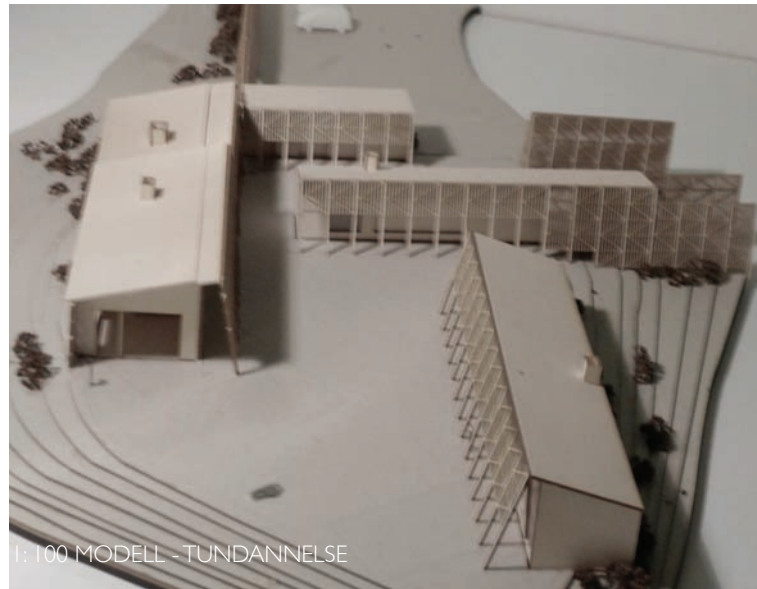
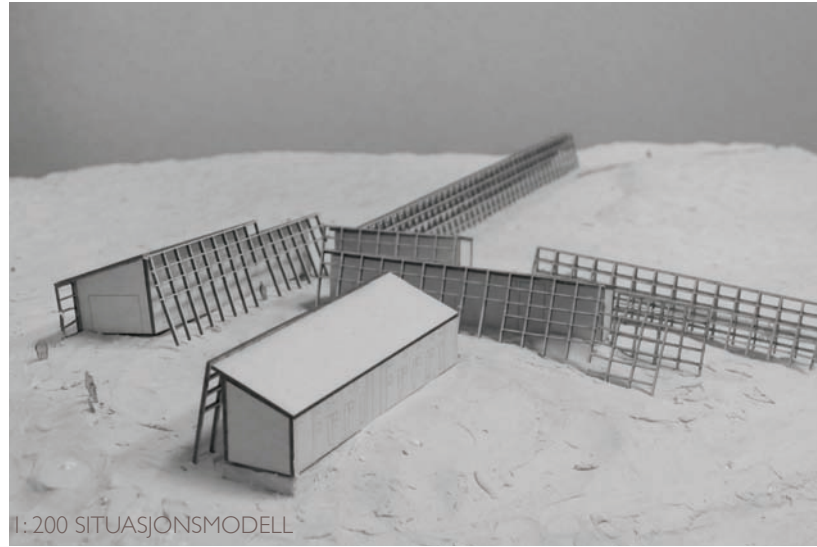

Anlegget er ikke tilknyttet elkraftnettet, og all elektrisk energi blir hentet ut på stedet. Takflaten på Servicebygget er utstyrt med solcellepaneler og solfangere. På denne måten kan man generere 12V elektrisk energi som lagres i en batteribank. Denne energien brukes til noe belysning innvendig, samt drift av pumper til solenergianlegget.

Energi fra solfangerene lagres i to varmelager. Korttidslagringen skjer i en varmtvannsbereeder, mens langtidslagringen skjer i energihull i grunnen. Her kan man i prinsippet lagre nok solenergi for en hel sesong. For å drive pumpene til anlegget benyttes 12V solenergi som kan omformes til 240V gjennom en transformator.

Det er ikke anleggets intensjon å holde anlegget oppvarmet alene, men heller å minske behovet for vedfyring, samt å holde bygningene frostfrie vinterstid. Det vil være vedfyring som er hovedkilden til varme.

1: 100 MODELL - VINDSKJERM OG HENGEKØYEVEGG

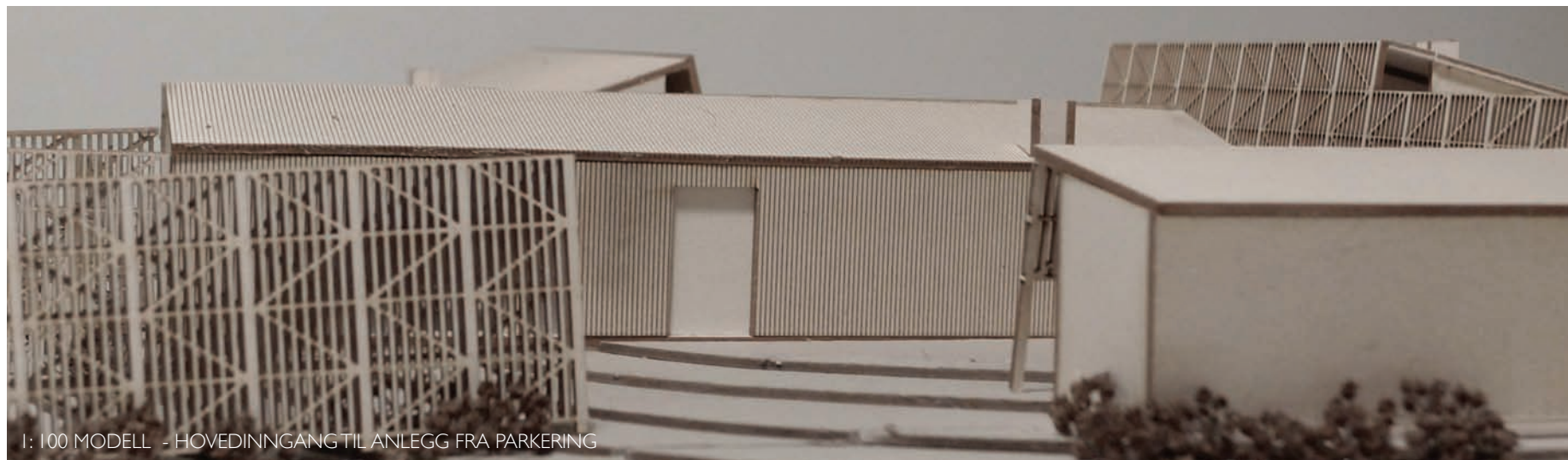
1: 100 MODELL - HOVEDHUS VESTFASADE - NATT

1: 100 MODELL - BUFFERSONE - ROMLIG FORLØP MELLOM TUN - NATT

1: 100 MODELL - BUFFERSONE - HOVEINNGANG - NATT

1: 100 MODELL - HOVEDINNGANG TIL ANLEGG FRA PARKERING

1: 100 MODELL - HOVEDHUS - VESTFASADE

